

Asesiad Effaith Cydraddoldeb

Gweler y daflen *Sut i Wneud Asesiad Effaith Cydraddoldeb* am gymorth i lenwi'r ffurflen yma. Mae croeso hefyd i chi gysylltu gyda Delyth Williams, Swyddog Polisi a Chydraddoldeb ar est 32708, neu DelythGadlysWilliams@gwynedd.llyw.cymru, am gymorth pellach.

Mae'n ofynnol i'r Cyngor (dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010) i ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb gwarchoddedig. Mae gan y Cyngor hefyd ddyletswyddau cyffredinol ychwanegol i sicrhau tegwch a meithrin perthnasau da. Rhaid felly gwneud Asesiad Effaith Cydraddoldeb amserol cyn gwneud penderfyniad ar unrhyw newid perthnasol (h.y. sy'n cael effaith ar bobl hefo nodwedd gwarchoddedig).

I Manylion

I.1 Beth yw enw'r polisi / gwasanaeth dan sylw?

Ail-Strwythuro Canolfannau Iaith

I.2 Beth ydi pwrpas y polisi/gwasanaeth sy'n cael ei greu neu ei newid? Pa newidiadau sy'n cael eu hystyried?

Mae cyllideb y Canolfannau Iaith yng Ngwynedd yn annigonol o Fedi 2019 ymlaen yn sgil toriad o 10% yn y Grant Gwella Addysg, ynghyd â chynnydd mewn costau (gweler 2.2 am y manylder cyllidol)

OPSIYNAU

Fel sail ar gyfer yr opsiynau i ail-strwythuro'r Canolfannau Iaith i'r dyfodol, lluniodd yr Adran Addysg y meini prawf canlynol:

	EGWYDDORION	
1.	Nad yw'r ail-strwythuro yn cael effaith ar argaeledd y ddarpariaeth i hwyrddyfodiaid (h.y. Bod yr un nifer neu fwy o ddysgwyr yn cael mynediad at y gwasanaeth)	✓
2.	Isafswm lefel staffio o 2 FTE ymhob Canolfan Iaith	✓

Nodir hefyd nad yw unrhyw un o'r opsiynau isod yn cynnwys unrhyw newid i'r ddarpariaeth ôl-ofal, ac y rhoddir ystyriaeth i'r ôl-ofal wrth symud ymlaen gydag opsiwn ffafriedig i'r dyfodol.

Opsiwn 1

- Cau un Canolfan Iaith Gynradd
- Cynyddu capasiti pob Canolfan Iaith i dderbyn 19 o ddysgwyr
- Strwythur staffio o Arweinydd ac Athrawes ymhob Canolfan Iaith

Opsiwn 2

- Pob Canolfan Iaith yn parhau'n agored.
- Capasiti Canolfan Iaith Dolgellau yn cynyddu i 16. Capasiti pob Canolfan Iaith arall yn aros yr un fath.
- Strwythur staffio o Arweinydd a Chymhorthydd ymhob Canolfan Iaith

Opsiwn 3

- Pob Canolfan yn parhau'n agored.
- Capasiti Canolfan Iaith Dolgellau yn cynyddu i 16. Capasiti pob Canolfan Iaith arall yn aros yr un fath.
- Un Arweinydd ar gyfer yr holl Ganolfannau Iaith Cynradd, strwythur o Athro a Chymhorthydd ymhob Canolfan Iaith (ble na lleolir yr Arweinydd).
- Strwythur staffio o Arweinydd a Chymhorthydd yn y Ganolfan Iaith Uwchradd.

Opsiwn 4

- Pob Canolfan yn parhau'n agored.
- Capasiti Canolfan Iaith Dolgellau yn cynyddu i 16. Capasiti pob Canolfan Iaith arall yn aros yr un fath.
- Un Arweinydd ar gyfer yr holl Ganolfannau Iaith Cynradd ac Uwchradd, gyda strwythur o Athro a Chymhorthydd ymhob Canolfan Iaith (ble na lleolir yr Arweinydd).

I.3 Pwy sy'n gyfrifol am yr asesiad yma?

Debbie A W Jones, Swyddog Gwasanaethau Corfforaethol Addysg

1.4 Pryd wnaethoch chi gychwyn yr asesiad? Pa fersiwn yw hwn?

Mawrth 2019 (Fersiwn 2)

2) Gweithredu

2.1 Pwy yw'r partneriaid fydd yn rhaid gweithio hefo nhw i wneud yr asesiad yma?

- Staff Canolfannau Iaith Gwynedd
- Cynrychiolwyr Undebau yr Athrawon a'r Cymhorthydd
- Grŵp Ymgynghorol Dalgylchol ac Arbennig
- Grŵp Cynllunio Strategol Uwchradd
- Fforwm Cyllid Ysgolion
- Fforwm Undebau
- Pwyllgor Iaith
- Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi

2.2 Pa gamau ydych chi wedi ei gymryd i ymgysylltu gyda pobl hefo nodweddion gwarchoddedig?

Yn sgil y diffyg yn y gyllideb o 2019/20 ymlaen ar gyfer y Canolfannau Iaith, cynhaliwyd cyfarfod gyda'r staff ar 10 Medi 2019 er mwyn eu hysbysu o sefyllfa gyllidol y Canolfannau Iaith o 2019/20 ymlaen. Yn ystod y cyfarfod, gwahoddwyd y staff i ddod ynghyd i ystyried ym mha fodd y gellir ail-strwythuro'r gwasanaeth i'r dyfodol i gyfarch y diffyg yn y gyllideb.

Yn dilyn y cyfarfod hwn, fe'n hysbyswyd nad oedd staff y Canolfannau Iaith yn awyddus i greu opsiynau eu hunain ar gyfer strwythur y gwasanaeth i'r dyfodol. Yn hytrach, eu dymuniad oedd i'r Adran Addysg ystyried a chreu'r opsiynau, gyda chyfle iddynt hwy fynegi barn a chyflwyno sylwadau ar yr opsiynau hynny.

Ar 24 Hydref 2018, cynhaliwyd cyfarfod rhwng yr Adran Addysg, Adnoddau Dynol, staff y Canolfannau Iaith, ynghyd â'u cynrychiolwyr Undeb i gyflwyno opsiynau er ystyriaeth ganddynt.

Dilynwyd proses Adnoddau Dynol ar gyfer ail-strwythuro'r Canolfannau Iaith, gan felly ymgynghori gyda'r staff a'r Undebau ar opsiynau ar gyfer strwythuro'r gwasanaeth i'r dyfodol. Rhoddwyd cyfnod ymgynghori o 30 diwrnod i'r staff a'r undebau, ynghyd ag estyniad o 10 diwrnod yn dilyn cais gan un undeb yn benodol.

Anfonwyd holiadur i ddefnyddwyr y gwasanaeth yn gofyn am eu barn ar y ddarpariaeth. Mae'r holl

ymatebion yn cefnogi gwaith y Canolfannau Iaith, gan gredu bod y gwasanaeth yn "wych". Maent hefyd yn nodi bod y Canolfannau Iaith yn llwyddiannus yn galluogi plant i ddysgu a defnyddio'r Gymraeg yn eu hysgolion. Gofynnwyd hefyd i'r defnyddwyr gwasanaeth os oedd unrhyw un o'r opsiynau unigol yn effeithio arnynt hwy, eu teulu neu blentyn yn y cyd-destun nodweddion cydraddoldeb penodol. Wrth ystyried effaith y newidiadau a gynigir yn opsiwn 1 mewn perthynas â nodweddion cydraddoldeb, roedd yr ymatebwyr wedi'u rhannu'n gyfartal. Fodd bynnag, roedd y mwyafrif o ymatebwyr, o'r farn na fyddai unrhyw effaith o ganlyniad i weithredu'r opsiynau 2, 3 a 4. Ni chafwyd ymateb digonol ar gyfer opsiwn 5 ac felly nid oedd yn bosibl i ddod i unrhyw gasgliad o'r data a ddarparwyd.

2.3 Beth oedd canlyniad yr ymgysylltu?

Dilynwyd proses Adnoddau Dynol ar gyfer ail-strwythuro'r Canolfannau Iaith, gan felly ymgynghori gyda'r staff a'r Undebau ar opsiynau ar gyfer strwythuro'r gwasanaeth i'r dyfodol.

Dyma grynodedb i sylwadau'r Undebau:

UCAC

Sylwadau cyffredinol:

Cadw lefel staffio yn 2 athro

Rhaid i'r athrawon fod yn:

- arbenigol ar gyfer 'trochi iaith' yn effeithiol
- brwdfrydig ac uchelgeisiol
- yn meddu ar iaith lafar o ansawdd
- gallu cynllunio gwersi byrlymus sydd wedi eu strwythuro'n ofalus i gyd-fynd â'r cwrs
- gallu adnabod ac ymateb i anghenion dysgwyr (ADY, problemau emosiynol ac ymddygiad)
- hyfforddiant a chynhaliaeth i athrawon a chymorthyddion ysgolion
- hyddysg o'r datblygiadau diweddaraf ym myd addysg
- gallu arwain canolfan yn absenoldeb y naill neu'r llall

Lleoliad y Canolfannau: Cyfle cyfartal – sicrhau bod pob ysgol o fewn cyrraedd rhesymol i Ganolfan Iaith.

Dyma grynodedb o sylwadau UCAC ar yr opsiynau unigol:

Opsiwn 1

CRYFDER	GWENDID
<ul style="list-style-type: none"> • 2 athro arbenigol • Llwyddiant y cwrs a'r gwasanaeth yn cael ei sicrhau 	<ul style="list-style-type: none"> • Canolfan Ch yn cau yn cael effaith ar yr ardal (ble lleolir y ganolfan). • Taith gynyddol o ran ysgolion i'r Ganolfan Iaith agosaf

- Canolfan yn parhau ymhob ardal o Wynedd
- 1 ardal heb Ganolfan laith
- Colli swyddi athrawon arbenigol

Opsiwn 2

CRYFDER	GWENDID
<ul style="list-style-type: none"> • Lleoliad y Canolfannau – 1 ymhob ardal 	<ul style="list-style-type: none"> • Colli swyddi athrawon arbenigol • Cynyddu cymhareb athro : disgybl • Absenoldeb yr arweinydd yn creu anhrefn: <ul style="list-style-type: none"> - strwythur y cwrs - cyfrifoldeb am y dysgwr - cludiant - rhieni • Ni all athro llanw gamu i mewn yn ddieithr • Colli cyfleoedd i rannu arfer dda • Gwanhau'r gynhaliaeth i ddysgwyr unigol • Strategaeth ôl-ofal ddim mor effeithiol

Opsiwn 3

Yn ychwanegol i'r sylwadau ar gyfer Opsiwn 2:

CRYFDER	GWENDID
	<ul style="list-style-type: none"> • Canolfan A (Canolfan yr Arweinydd) yn aneffeithiol yn sgil y cyfrifoldeb am yr holl Ganolfannau laith.

Opsiwn 4

Yn ychwanegol i'r sylwadau ar gyfer Opsiwn 2 a 3:

CRYFDER	GWENDID
	<ul style="list-style-type: none"> • Canolfan A (Canolfan yr Arweinydd) yn aneffeithiol yn sgil y cyfrifoldeb am yr holl Ganolfannau cynradd ac uwchradd. • 1 Arweinydd yn gyfrifol am y cynradd a'r

NEU

Dyma grynodedeb o sylwadau undeb NEU:

- Hanfodol osgoi teithio gormodol i ddisgyblion ac ni ellir cadw'r egwyddor bwysig hon pe byddai un o'r canolfannau'n cau. (Gwrthwynebu Opsiwn 1).
- Absenoldeb yr arweinydd yn creu anhrefn heb ail athro o safbwynt strwythur y cwrs.
- Ni all athro llanw gamu i mewn yn 'ddieithr'.
- Gwrthwynebu unrhyw weithredu ar y cynnydd mewn costau o £35,000 hyd nes y bydd eglurder sicr o'r angen i wneud hynny.

Yn ychwanegol, gofynnodd undeb NEU:

- Sut mae ail-strwythuro yn clymu efo amcanion strategol y Cyngor i hyrwyddo'r Gymraeg a'r polisi iaith?
- Pa drafodaethau a gynhaliwyd gyda phenaethiaid cynradd ac uwchradd?

Canolfan Iaith Dolgellau

Derbyniwyd sylwadau gan Arweinydd a Chymhorthydd Canolfan Iaith Dolgellau fel rhan o'r ymgynghoriad.

Dyma eu sylwadau ar Opsiwn 2 – Arweinydd a Chymhorthydd:

- Rydyn ni yng Nghanolfan Iaith Dolgellau wedi bod yn gweithredu Opsiwn 2, sef athrawes a chymhorthydd ers 2002, sef 16 mlynedd, a hynny yn llwyddiannus iawn.
- Rydym yn llawn gyda 100% o'n capasiti wedi ei lenwi bob tymor, ac ar adegau gyda mwy na'r capasiti o blant (hyd at 10).
- Rydym yn cyflawni gofynion y cwrs efo Athrawes a Chymhorthydd. Rydym yn gost effeithiol ac yn rhatach na'r opsiynau eraill sydd o dan ystyriaeth.
- Yr Athrawes sydd yn cyflwyno'r gwaith dysgu'r iaith a'r Cymhorthydd sydd yn cefnogi'r dysgu. Mae'r ddwy ohonom yn cydweithio yn y dosbarth.
- Mae Canolfan Iaith Dolgarrog yn gweithio fel 'Arweinydd ac uwch Gymhorthydd', ac mae'n nhw'n derbyn hyd at 12 o blant a dim mwy.

Sylwadau Rhan-ddeiliaid, Mudiadau ac Unigolion

Fel y nodwyd eisoes, dilynwyd proses Adnoddau Dynol ar gyfer ail-strwythuro'r Canolfannau iaith, gan felly ymgynghori gyda'r staff a'r Undebau ar opsiynau ar gyfer strwythuro'r gwasanaeth i'r dyfodol.

Er hynny, bu i'r Adran Addysg friffio rhan-ddeiliaid allweddol yn ystod y cyfnod ymgynghori, gan gynnwys:

- Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi
- Fforwm Cyllid Ysgolion
- Fforwm Undebau
- Grŵp Ymgynghorol Dalgylchol ac Arbennig
- Grŵp Cynllunio Strategol Uwchradd

Derbyniwyd sylwadau hefyd gan fudiadau ac unigolion, gan gynnwys:

- Cymdeithas yr Iaith Gymraeg
- Cylch yr Iaith
- Popeth Cymraeg
- CYDAG
- RHAG
- Cyngorau Tref a Chymuned
- Unigolion

Mae themâu'r sylwadau a dderbyniwyd gan fudiadau ac unigolion yn cynnwys:

- Gwrthwynebu unrhyw newid
- Ansawdd (angen am 2 athro)
- Newid demograffeg

2.4 Ar sail pa dystiolaeth arall ydych chi'n gweithredu?

Yn hanesyddol, cyllidwyd y Canolfannau Iaith drwy grant gan Fwrdd yr Iaith Gymraeg, gyda'r Cyngor yn darparu'r arian cyfatebol. Pan ddiddymwyd Bwrdd yr Iaith Gymraeg, cyllidwyd y Canolfannau Iaith yn yr un modd drwy Grant y Gymraeg mewn Addysg, Llywodraeth Cymru, gyda'r Cyngor yn parhau i ddarparu'r arian cyfatebol.

Yn 2015, bu i Lywodraeth Cymru ddod â 11 o grantiau addysg yn un o dan y pennawd Grant Gwella Addysg (GGA), roedd hyn yn cynnwys Grant y Gymraeg mewn Addysg(GGA). Bellach mae Llywodraeth Cymru yn ariannu'r GGA drwy'r consortia rhanbarthol (GwE), gyda phob Awdurdod yn cyfrannu arian cyfatebol i'r rhanbarth, cyn i'r GGA gael ei drosglwyddo o'r consortia rhanbarthol yn ôl i'r Awdurdodau.

Yn 2018/19, bu toriad o 10% yn y Grant Gwella Addysg gan Lywodraeth Cymru. Golyga hynny, ddiffyg o £61,000 yng nghyllideb y Canolfannau Iaith yng Ngwynedd o 2018/19 ymlaen. Eleni, llwyddwyd i bontio'r diffyg hwn, er bod toriadau wedi bod i benawdau eraill o fewn y GGA, megis y Cyfnod Sylfaen.

Ar gyfer 2019/20, derbyniwyd newyddion gwell na'r disgwyl gan Lywodraeth Cymru ar gyfer y Grant Gwella Addysg h.y. derbyniwyd cadarnhad o setliad niwtral i'r GGA yn 2019/20. Fodd bynnag, yn sgil chwyddiant i gyflogau a phensiynau, golyga hynny ddiffyg pellach yn y gyllideb o oddeutu £35,000 o Medi 2019 ymlaen. Nid yw Bwrdd Rheoli a Chyd-Bwyllgor GwE ychwaith wedi cyfarfod eto i gytuno ar yr union ddyraniad i benawdau'r GGA ar gyfer 2019/20.

Ar yr un pryd, mae Bwrdd Rheoli GwE hefyd wedi penderfynu cynnal adolygiad rhanbarthol o bennawd Y Gymraeg yn y GGA, allai effeithio ar y dyraniadau cyllidol a roddir i'r Gymraeg i Awdurdodau unigol, yn arbennig o ystyried fod y dyraniadau ar hyn o bryd ar sail hanesyddol yn unig, gyda Gwynedd yn derbyn mwy o lawer nag unrhyw sir arall.

Mae strwythur staffio presennol y Canolfannau Iaith fel a ganlyn:

Canolfan Iaith	Strwythur Staffio	Niferoedd
Dolgellau	Arweinydd Cymhorthydd	8
Llangybi	Arweinydd Athrawes	16
Maesincla	Arweinydd Athrawes	16
Penrhyndeudraeth	Arweinydd Athrawes	16
Uwchradd Eifionydd	Arweinydd Athrawes	16
	Athrawes ôl-ofal	

Mae patrwm niferoedd dysgwyr sydd wedi mynychu'r Canolfannau Iaith Cynradd dros y 5 mlynedd diwethaf fel a ganlyn:

Niferoedd disgyblion Canolfannau Iaith Cynradd Gwynedd fesul tymor 2013 – 2018					
TYMOR	Dolgellau	Llangybi	Maesincla	Penrhyn	Cyfanswm
CAPASITI	8	16	16	16	
Gwanwyn 2013	6	7	13	11	37
Haf 2013	8	7	13	15	43
Hydref 2013	9	13	15	13	50
Cyfanswm 2013	23	27	41	39	130
Gwanwyn 2014	8	8	14	15	45
Haf 2014	26*	4*	16	10**	64
Hydref 2014	8	10	14	14	46
Cyfanswm 2014	42	22	44	47	155
Gwanwyn 2015	8	11*	11	14	44
Haf 2015	9	4*	15	15*	43
Hydref 2015	7	12	9	17	45
Cyfanswm 2015	24	27	35	46	132
Gwanwyn 2016	8	10	13	16	47
Haf 2015	11	6	16	19	52
Hydref 2016	9	14	16	18	56
Cyfanswm 2016	27	30	45	53	155
Gwanwyn 2017	10	13	13	15	51
Haf 2017	7**	10	17	17	51
Hydref 2017	8	13	17	16	54
Cyfanswm 2017	25	36	47	48	156
Gwanwyn 2018	6 + 1*	14	15	11	47
Haf 2018	5 ** / 7 *	8	16	14	45
Hydref 2018	8	11	15	16	50
Cyfanswm 2018	22	33	46	41	142

*ôl-ofal **cyn Canolfan

Dyma niferoedd disgyblion Canolfan iaith Uwchradd Eifionydd fesul tymor 2013-2018:

TYMOR	Eifionydd	TYMOR	Eifionydd
Gwanwyn 2013	16	Gwanwyn 2016	9
Haf 2013	17	Haf 2016	10
Hydref 2013	13	Hydref 2016	14
Cyfanswm 2013	46	Cyfanswm	33
Gwanwyn 2014	13	Gwanwyn 2017	18
Haf 2014	6	Haf 2017	8
Hydref 2014	21	Hydref 2017	16
Cyfanswm 2014	40	Cyfanswm	40
Gwanwyn 2015	8	Gwanwyn 2018	14
Haf 2015	13	Haf 2018	15
Hydref 2015	13	Hydref 2018	17
Cyfanswm	34	Cyfanswm	46

YMGYNGHORI

O ganlyniad, fe ddaru'r Adran Addysg lunio 5 opsiwn gwahanol ar gyfer ail-strwythuro'r gwasanaeth i'r dyfodol, gan ymgynghori gyda staff a'r undebau ar yr opsiynau hynny. (Gweler 1.2 am fanylder yr opsiynau).

2.5 Oes yna unrhyw flychau yn y dystiolaeth sydd angen ei gasglu?

Rydym wedi nodi ein bod yn rhagweld diffyg pellach o £35,000 yn y grant o Fedi 2019 ymlaen yn sgil chwyddiant a chynnydd yng nghostau pensiynau athrawon, er nad oes eglurder ar yr union amodau ar hyn o bryd.

Yn sgil ymgynghori gyda staff a'r undebau, ynghyd â briffio rhanddeiliaid, nodwyd pryder ynglŷn a'r tebygolrwydd y byddai colli strwythur o 2 athro yn effeithio ar ansawdd y ddarpariaeth. Nid oes gennym dystiolaeth i brofi na gwrth-brofi hynny ar hyn o bryd, felly byddwn yn sicrhau trefniadau cadarn i fonitro ansawdd darpariaeth y Canolfannau Iaith i'r dyfodol yn sgil unrhyw ail-strwythuro.

3) Adnabod yr Effaith

3.1 Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyledus i'r effaith fydd unrhyw newidiadau'n ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb isod. Beth yw'r effaith fydd y polisi/gwasanaeth newydd neu'r newidiadau arfaethedig yn ei gael ar y nodweddion hyn? Mae croeso i chwi ychwanegu nodweddion eraill os ydych chi'n dymuno.

Nodweddion	Sut fath o effaith? *	Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?
Hil (gan gynnwys cenedligrwydd)	Dim	Un o egwyddorion yr ail-strwythuro yw sicrhau nad yw'n cael effaith ar argaeledd y ddarpariaeth i hwyrddyfodiaid (h.y. Bod yr un nifer neu fwy o ddysgwyr yn cael mynediad at y gwasanaeth). Rhagwelir felly y bydd y deilliant yr un fath, ac felly ni ragwelir effaith ar hwyrddyfodiaid di-Gymraeg o weddill Prydain neu wledydd eraill.
Yr iaith Gymraeg	Dim	Un o egwyddorion yr ail-strwythuro yw sicrhau nad yw'n cael effaith ar argaeledd y ddarpariaeth i hwyrddyfodiaid (h.y. Bod yr un nifer neu fwy o ddysgwyr yn cael mynediad at y gwasanaeth). Rhagwelir felly y bydd y deilliant yr un fath, sef eu bod yn cael y cyfle a'r gefnogaeth i gaffael y Gymraeg. Nid oes newid i bwrpas a hanfod y Canolfannau Iaith yn sgil yr ail-strwythuro, sef trochi hwyrddyfodiaid yn yr iaith Gymraeg.
Anabledd	Negyddol / Dim	Un o egwyddorion yr ail-strwythuro yw sicrhau nad yw'n cael effaith ar argaeledd y ddarpariaeth i hwyrddyfodiaid (h.y. Bod yr un nifer neu fwy o ddysgwyr yn cael mynediad at y gwasanaeth). Rhagwelir felly y bydd y deilliant i hwyrddyfodiaid yr un fath, boed gydag anabledd ai peidio. Er hynny, cydnabyddir y gallai gweithredu Opsiwn 1 yn benodol arwain at orfod teithio ymhellach i gyrraedd y ddarpariaeth, ac felly gallai'r Opsiwn hwn effeithio'n waeth ar rai grwpiau.
Rhyw	Dim	Cydnabyddir mai merched yw staff y Canolfannau Iaith i gyd. Nodwyd yn yr ymgynghoriad y bydd colli swydd arbenigol sy'n talu'n dda i ferched (yn y cyd-destun yma), gan roi swyddi sy'n talu llai yn eu lle. Er hynny, rhagwelir dim effaith ar ddefnyddwyr gwasanaeth.
Oedran	Dim	Un o egwyddorion yr ail-strwythuro yw sicrhau nad yw'n cael effaith ar argaeledd y ddarpariaeth i hwyrddyfodiaid (h.y. bod yr un nifer neu fwy o ddysgwyr yn cael mynediad at y gwasanaeth). Rhagwelir felly y bydd y deilliant i hwyrddyfodiaid yr un fath. Cydnabyddir mai plant a phobl ifanc yw defnyddwyr gwasanaeth y Canolfannau Iaith, a dyma ydi'r unig nodwedd y sonnir amdano gan ddefnyddwyr.

Cyfeiriadedd rhywiol	Dim	Rhagwelir dim effaith ar ddefnyddwyr gwasanaeth efo'r nodwedd cydraddoldeb yma.
Crefydd neu gred (neu ddiffyg cred)	Dim	Rhagwelir dim effaith ar ddefnyddwyr gwasanaeth efo'r nodwedd cydraddoldeb yma.
Ailbennu rhywedd	Dim	Rhagwelir dim effaith ar ddefnyddwyr gwasanaeth efo'r nodwedd cydraddoldeb yma.
Beichiogrwydd a mamolaeth	Dim	Rhagwelir dim effaith ar ddefnyddwyr gwasanaeth efo'r nodwedd cydraddoldeb yma.
Priodas a phartneriaeth sifil	Dim	Rhagwelir dim effaith ar ddefnyddwyr gwasanaeth efo'r nodwedd cydraddoldeb yma.

* I'w ddileu yn ôl yr angen

3.2 Mae'n ddyletswydd ar y Cyngor dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 i gyfrannu'n bositif i gymdeithas decach trwy hybu cydraddoldeb a pherthynas dda yn ei weithgareddau ym meysydd oedran, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, crefydd, hil, trawsrywedd, anabledd a beichiogrwydd a mamolaeth. Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyledus i'r ffordd mae unrhyw newid yn effeithio'r dyletswyddau yma.

Dyletswyddau Cyffredinol y Ddeddf Cydraddoldeb	A yw'n cael effaith?*	Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?
Cael gwared â cham-wahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth	Nac ydi	Un o egwyddorion yr ail-strwythuro yw sicrhau nad yw'n cael effaith ar argaeledd y ddarpariaeth i hwyrddyfodiaid (h.y. Bod yr un nifer neu fwy o ddysgwyr yn cael mynediad at y gwasanaeth). Ni fyddai'r newid felly yn cael effaith. Byddai'r un nifer o blant yn cael mynediad i'r gwasanaeth, ac yn cael y cyfle i gaffael y Gymraeg er mwyn eu galluogi i gymhathu i'r gymdeithas ddwyieithog yng Ngwynedd, a manteisio'n llawn ar ddarpariaeth a phrofiadau addysgol yn unol â'r Polisi Iaith Addysg.
Hyrwyddo cyfleoedd cyfartal	Nac ydi	Un o egwyddorion yr ail-strwythuro yw sicrhau nad yw'n cael effaith ar argaeledd y ddarpariaeth i hwyrddyfodiaid (h.y. Bod yr un nifer neu fwy o ddysgwyr yn cael mynediad at y gwasanaeth). Ni fyddai'r newid felly yn cael effaith, gan y byddai cyfle cyfartal o hyd i

		<p>hwyrddyfodiaid. Byddai'r un nifer o blant yn cael mynediad i'r gwasanaeth, ac yn cael y cyfle i gaffael y Gymraeg er mwyn eu galluogi i gymhathu i'r gymdeithas ddwyieithog yng Ngwynedd, a manteisio'n llawn ar ddarpariaeth a phrofiadau addysgol yn unol â'r Polisi Iaith Addysg.</p> <p>Nodwyd yn yr ymgynghoriad y bydd colli swydd arbenigol sy'n talu'n dda i ferched (yn y cyd-destun yma), gan roi swyddi sy'n talu llai yn eu lle.</p>
Meithrin perthnasau da	Nac ydi	<p>Un o egwyddorion yr ail-strwythuro yw sicrhau nad yw'n cael effaith ar argaeledd y ddarpariaeth i hwyrddyfodiaid (h.y. Bod yr un nifer neu fwy o ddysgwyr yn cael mynediad at y gwasanaeth), ni fyddai'r newid felly yn cael effaith, gan y byddai cyfle cyfartal o hyd i hwyrddyfodiaid. Byddai'r un nifer o blant yn cael mynediad i'r gwasanaeth, ac yn cael y cyfle i gaffael y Gymraeg er mwyn eu galluogi i gymhathu i'r gymdeithas ddwyieithog yng Ngwynedd, a manteisio'n llawn ar ddarpariaeth a phrofiadau addysgol yn unol â'r Polisi Iaith Addysg. Byddai galluogi'r hwyrddyfodiaid i gaffael y Gymraeg yn sicrhau eu bod yn gallu meithrin perthnasau da gyda chyfoedion a'r gymuned ddwyieithog yng Ngwynedd.</p>

* I'w ddileu yn ôl yr angen

4) Dadansoddi'r canlyniadau

4.1 Ydi'r polisi felly'n debygol o gael effaith sylweddol, bositif ar unrhyw un o'r nodweddion cydraddoldeb neu'r Ddyletswydd Gyffredinol? Beth yw'r rheswm am hyn?

Nid yw ail-strwythuro'r Canolfannau laith yn debygol o gael effaith sylweddol bositif ar unrhyw un o'r nodweddion cydraddoldeb neu'r Ddyletswydd Gyffredinol, yn sgil y ffaith fod argaeledd y ddarpariaeth i blant yr un fath.

4.2 Ydi'r polisi felly'n debygol o gael effaith sylweddol, negyddol ar unrhyw un o'r nodweddion cydraddoldeb neu'r Ddyletswydd Gyffredinol? Beth yw'r rheswm am hyn?

Nid yw ail-strwythuro'r Canolfannau laith yn debygol o gael effaith sylweddol negyddol ar unrhyw un o'r nodweddion cydraddoldeb neu'r Ddyletswydd Gyffredinol, yn sgil y ffaith fod argaeledd y ddarpariaeth i blant yr un fath.

4.3 Beth ddylid ei wneud?

Dewiswch un o'r canlynol:

Parhau gyda'r polisi / gwasanaeth gan ei fod yn gadarn	✓
Addasu'r polisi i ddileu unrhyw rwystrau	
Atal a dileu'r polisi gan fod yr effeithiau niweidiol yn rhy fawr	

Parhau a'r polisi oherwydd gellir cyfiawnhau unrhyw effaith niweidiol	

4.4 Os yn parhau hefo'r cynllun, pa gamau fyddwch chi'n cymryd i leihau neu liniaru unrhyw effeithiau negyddol?

Yn sgil ymgynghori gyda staff a'r undebau, ynghyd â briffio rhanddeiliaid, nodwyd pryder ynglŷn a'r tebygolrwydd y byddai colli strwythur o 2 athro yn effeithio ar ansawdd y ddarpariaeth. Nid oes gennym dystiolaeth i brofi na gwrth-brofi hynny ar hyn o bryd, felly byddwn yn sicrhau trefniadau cadarn i fonitro ansawdd darpariaeth y Canolfannau laith i'r dyfodol yn sgil unrhyw ail-strwythuro.

4.5 Os nad ydych yn gweithredu ymhellach i ddileu neu leihau effeithiau negyddol, esboniwch pam yma.

Amherthnasol

5) Monitro

5.1 Pa gamau fyddwch chi'n gymryd i fonitro effaith ac effeithiolrwydd y polisi neu wasanaeth (cynllun gweithredu)?

Yn sgil ymgynghori gyda staff a'r undebau, ynghyd â briffio rhanddeiliaid, nodwyd pryder ynglŷn a'r tebygolrwydd y byddai colli strwythur o 2 athro yn effeithio ar ansawdd y ddarpariaeth. Nid oes gennym dystiolaeth i brofi na gwrth-brofi hynny ar hyn o bryd, felly byddwn yn sicrhau

trefniadau cadarn i fonitro ansawdd darpariaeth y Canolfannau laith i'r dyfodol yn sgil ail-strwythuro.

Byddwn hefyd yn cyrchu barn defnyddwyr gwasanaeth yn rheolaidd, a byddwn yn addasu'r asesiad effaith i adlewyrchu'r farn ac unrhyw wybodaeth ychwanegol a dderbynnir.